

Kalymon Yulia. Computational Lexicography: Challenges and Perspectives. The article considers the modern state of computer (electronic) lexicography, which is traditionally divided into corpus and electronic ones. At first glance the increasing global computerization has greatly facilitated the work of lexicographers and linguists, however, a number of problems have arisen at once. Among the first ones are the principles of corpora compilation, the requirements of which have considerably expanded since the appearance of the first ones, and at present stage of corpus technologies development corpora should be able to answer a wide range of possible inquiries and meet the needs of different users. Most of the principles developed up till now are standardized and unified for the convenience of both scientific and non-scientific research. The next key issue that exists nowadays is not only the inclusion of the main lexicographic postulates, but also considering technological and operational features of the new media (smartphones and tablets). Provided practical lexicography is primarily intended to meet the needs of the end user, the procedures for determining the needs of users are becoming increasingly relevant today by involving them in surveys and analysis of logs. It is noted that more and more non-specialists of the field are involved in the actual development of lexicographic projects. They perform simple tasks, mainly as volunteers. Such practices also require well-balanced and clear rules in order to avoid creating a low-quality final product. There exist a few online platforms where you can “hire” a number of volunteers to perform such tasks. Another aspect of the development of new lexicography, mainly in the English-speaking world, is a special type of lexicography - lexicography for fun. The main object of research here is the vocabulary associated with certain hobbies, books, films or computer games. The article emphasizes the importance and relevance of this subject with anthropocentric cognitive paradigm of modern linguistics. The state of research of this phenomenon abroad and in Ukraine is clarified and disclosed. The novelty of the work is to analyze the current state of research, development and methods of organization of lexicographic work, as well as to indicate the perspectives of its development in Ukraine.

Key words: computational (electronic) lexicography, corpus, annotation, new media, dictionaries.

УДК 821.111(71)'06-3.09Манро:[06.05Нобель:82(100)(092)]

Ірина Калиновська, Валерій Полковський

ВРУЧЕННЯ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ ЕЛІС МАНРО: РЕАКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ І КАНАДСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Стаття відображає аналіз друкованих та он-лайн публікацій про творчість Еліс Манро (англ. *Alice Munro*), вручення їй Нобелівської премії з літератури 2013 року і реакцію української та канадської спільноти й відомих людей із різних країн світу. Еліс Манро (чи *Еліс Мунро* в деяких українських виданнях) стала тринадцятою жінкою-лауреатом в історії літературної премії та єдиною письменницею з Канади, яка отримала Нобелівську премію. «Майстер сучасного оповідання», «патріарх канадської літератури», «легенда коротких оповідань», «канадський Чехов» чи навіть «домогосподарка від літератури» тощо, як тільки не називали Еліс Манро, авторку одного роману і чотирнадцяти збірок оповідань. Її твори перекладено двадцятьма мовами світу. Ще до Нобелівської премії письменниця отримала низку престижних нагород, а саме Міжнародну Букерівську премію, премії генерал-губернатора Канади, премії Гіллера та ін. Незважаючи на світову популярність Еліс Манро, читачам України її оповідання майже невідомі: українською мовою не була перекладена жодна з її збірок на момент вручення премії. У 2016 р. було опубліковане українською мовою оповідання Еліс Манро «Белетристика» у перекладі Вікторії Зенгви. У 2017-му вийшла з друку збірка оповідань «Забагато щастя» в перекладі Євгенії Кононенко. Проведений аналіз друкованих й он-лайн публікацій про вручення Еліс Манро Нобелівської премії з літератури показав загалом позитивне сприйняття вручення нагороди письменниці. Оповідання Еліс Манро приваблюють своєю оригінальністю, особливою манерою письма, даром співчуття і співпереживання, умінням влучного і стислого опису, повчальними висновками, глибиною, мудрістю тощо. У 2013 р. Еліс Манро заявила про відхід із літератури. Проте вручення їй Нобелівської премії може вплинути на зміну її рішення. Як би там не було, нам залишається лише сподіватися, що переклади оповідань Еліс Манро не забаряться, й українські читачі зможуть приєднатися до багатьох шанувальників творчості відомої канадської письменниці з різних країн світу. Вивчення Еліс Манро актуальне в контексті дослідження розвитку світової короткої прози, а також як привернення уваги дослідників і перекладознавців до творчості популярної авторки з Канади.

Ключові слова: Нобелівська премія, література, Еліс Манро, оповідання, переклад.

Постановка наукової проблеми та її значення. Нобелівська премія з літератури – одна з найпрестижніших нагород у світі. За її присудженням і врученням пильно стежить світова спільнота. Премія не позбавлена різких негативних чи радісних схвальних відгуків, пліток,

скандалів, на зразок минулорічного, пов'язаного з відставкою членів Нобелівського комітету через сексуальні звинувачення та фінансування проектів з Нобелівського фонду [24]. За рішенням Шведської академії від 5 березня 2019-го, цього року вручатимуть дві Нобелівські премії з літератури за 2018 та 2019 роки.

Нобелівську премію з літератури 2013 року присудили Еліс Манро за майстерність у написанні сучасних оповідань. Вона стала тринадцятою жінкою-лауреатом в історії літературної премії та єдиною письменницею з Канади, яка отримала Нобелівську премію [11]. Для багатьох це стало несподіванкою, адже лідером букмекерського рейтингу тоді був Харукі Мураками [31]. Деякі критики назвали цю перемогу сумнівною. Серед претендентів на нагороду визначали також білоруську письменницю й журналістку Світлану Алексієвич, яка згодом отримала цю премію у 2015 році. Вона так прокоментувала вручення премії Еліс Манро: «Присудження премії – це чесна гра, хтось виграє, хтось програє» [21].

Уже понад п'ятдесят років Еліс Манро вважають однією з найкращих авторів коротких оповідань. Ще до Нобелівської премії вона отримала низку престижних нагород, а саме Міжнародну Букерівську премію в 2009 році, премії генерал-губернатора Канади у 1968, 1978 та 1986 роках, премії Гіллера у 1998 та 2004 роках, премії О. Генрі у 2006 та 2008 роках та ін. [15]. Її твори перекладено двадцятьма мовами світу.

Незважаючи на таку світову популярність Еліс Манро, нашому читачеві її оповідання майже невідомі: українською мовою не була перекладена жодна з її збірок на момент вручення премії, у той час як російський читач почав знайомство з письменницею ще у 1986 році (розповідь «Ліс» у збірці оповідань видавництва «Молода гвардія»), у 1990, 1996 та 2006 роках з'явилося кілька оповідань у журналі «Іноземна література», а також із 2014-го року регулярно виходять збірки оповідань у перекладах видавництва «Азбука».

Перший переклад Еліс Манро українською мовою з'явився через чотири дні після оголошення результатів (14 жовтня 2013 р., оповідання «Обличчя», портал «Інтерв'юз»), проте перекладач невідомий [13]. На сьогодні ситуація зовсім не покращилася, окрім перекладу українською оповідання Еліс Манро «Белетристика» Вікторією Зенгвою у 2016 році [19] та збірки «Забагато щастя» в перекладі Євгенії Кононенко в 2017-му. [14].

«Майстер сучасного оповідання», «патріарх канадської літератури» [10], «легенда коротких оповідань», «канадський Чехов» чи навіть «домогосподарка від літератури» [30] тощо, як тільки не називали Еліс Манро, авторку чотирнадцяти збірок оповідань, перша з яких вийшла ще в 1968 році! Спроби охарактеризувати життєвий і творчий шлях письменниці в Україні не відповідають зацікавленості її постаттю у світі. У цьому контексті слід згадати публікації Олени Гетьман [7], Стефана Азберга [2], Дмитра Самолюка [22].

Є низка глибоких досліджень її творчості. Так, Ярослав Голобородько зазначає: «Еліс Манро насамперед зосереджує погляд на живому, неприбраному житті. Її оповідання щільно заселені персонажами, які зазвичай пов'язані з Північною Америкою та Європою... Картинки строкатого й неоднорідного життя, з одного боку, вибудовують структуру, а з іншого – становлять «осердя» її оповідань. За великим рахунком, вона розповідає не людські історії – вона розповідає життя» [9].

Володимир Луцик аналізує основні підходи Еліс Манро до художнього зображення дійсності в царині малих прозових творів, а саме проводить літературознавчий аналіз стратегій текстотворення в межах релігійної та духовної тематики [16]. Автор зазначає, що в Еліс Манро «віра в існування духовного начала всіх людей поєднується із науковим скептицизмом та запереченням такої можливості. Така творча манера якісно відрізняє мисткиню від когорти англійських релігійних авторів другої половини ХХ ст., які виявляються більш однозначними у даному питанні» [16].

Ольга Манойлова досліджує особливості наративу та ефект саспенсу в оповіданні Еліс Манро «Вільні радикали». Вона робить висновок, що «письменницька манера Еліс Манро відзначається життєвістю та реалістичністю створених образів, тонким психологізмом,

відсутністю мелодраматизму, відстороненістю авторського голосу, значною роллю підтексту, іронічністю, несподіваністю сюжету, елементами неоготики та саспенсу» [18].

Мета і завдання статті. З огляду на викладене вище, слід зазначити, що вивчення творчості Еліс Манро є необхідним, оскільки «оповідання Еліс Манро не лише приваблюють своєрідністю свого естетичного контенту, а й дають уявлення про те, у якому річищі розвивається світова коротка проза, що зовсім не зайве знати і брати до уваги українським письменникам, критикам, культурологам» у перспективі свого розвитку і майбутньої Нобелівської премії [8]. Важливо не лише проаналізувати сприйняття вручення Нобелівської премії з літератури 2013 р. Еліс Манро в Україні та Канаді, а й привернути увагу дослідників і перекладознавців до творчості відомої авторки з Канади, твори якої є малодослідженими в Україні й майже не перекладені українською мовою.

Методи та методика дослідження. Для здійснення нашого дослідження ми проаналізували низку друкованих й он-лайн публікацій про Еліс Манро, зосереджуючи увагу на порівняльному аналізі статей щодо вручення Нобелівської премії з літератури 2013 року і реакцію української, канадської спільноти та відомих людей з різних країн світу.

Результати та дискусії. Огляд канадської преси і найбільш впливових світових видань свідчить про те, що з творчістю Еліс Манро добре знайомі читачі різних країн. Її знають, читають, люблять: *“Munro is beloved among her peers, from Lorrie Moore and George Saunders to Margaret Atwood and Jonathan Franzen. She is equally admired by critics”* [17].

Німецький літературний критик Деніс Шек назвав вибір журі «сенсаційним». Він зазначає, що це не тільки рішення на користь найкращої поруч із Маргарет Етвуд канадської письменниці, й рішення на користь самого жанру [5]. Американська письменниця Джойс-Керол Оутс зазначає, що Манро має талант перетворювати звичайні речі на мистецькі шедеври. Вона описує звичайних людей і їхні трагікомічні долі так, що відкриває перед нами нові виміри реальності [27]. Редакторка журналу *“The New Yorker”* вважає, що Еліс Манро наділена даром співпереживання й особливою манерою письма: *“She takes a specific case and makes it feel so universal”* [27].

Звісно, канадці сприйняли вручення Нобелівської премії з літератури Еліс Манро захоплено, пишаючись своєю землячкою: *“All of Canada is just delighted by this news [...] it’s as if all of Canada has won the award”* [17]. *“It’s a great day for all of us, every Canadian should be walking a little taller”* [12].

Прем’єр-міністр Канади Стівен Харпер привітав Еліс Манро з перемогою і зазначивши: *“Canadians are enormously proud of this remarkable accomplishment, which is the culmination of a lifetime of brilliant writing. Ms. Munro is a giant in Canadian literature and this Nobel Prize further solidifies Canada’s place among the ranks of countries with the best writers in the world”* [28]. Прем’єр провінції Онтаріо Кетлін Вінн зауважила: *“Her selection as a Nobel Laureate is a tribute to her profound talent and devastating insight. I am thrilled for her and all the lucky readers around the globe who will discover her as a result of this honour”* [28].

Спілка письменників Канади на чолі з Доріс Хеффрон привітала Еліс Манро зі всесвітнім визнанням і її вкладом у світову літературу: *“We are so proud of Alice. We have all long admired and enjoyed her writing. We celebrate her as Canadian and a founding member of The Writers’ Union of Canada. Most of all we congratulate Alice Munro on this international recognition of her great contribution to literature worldwide”* [29].

Сама письменниця досить коротко відреагувала на новину про вручення їй Нобелівської премії: *“It just seems impossible. It seems just so splendid a thing to happen, I can’t describe it. It’s more than I can say.”* Пізніше Еліс Манро додала: *“I would really hope this would make people see the short story as an important art, not just something you played around with until you got a novel”* [28].

Працюючи в жанрі оповідання, яке багато хто вважає недостойним «великої літератури», Еліс Манро зуміла досягнути найвищого результату, що має стати прикладом для інших письменників: *“Munro’s dedication to the short story genre and to Canadian settings has set a powerful example for writers”* [29]. І це досягнення дуже важливе для розвитку світової літератури,

де жанр оповідання зайняв достойне місце: *“The highest international distinction for literature went not only to Alice Munro, and not only to Canada, but in similarly overdue fashion to not only Alice Munro’s favourite literary form, the short story”* [20].

Про важливість оповідань як літературного жанру письменниця каже: *“While working on my first five books, I kept wishing I was writing a novel. I thought until you wrote a novel, you weren’t taken seriously as a writer. It used to trouble me a lot, but nothing troubles me now, and besides, there has been a change. I think short stories are taken more seriously now than they were”* [17].

Огляд преси показав, що Еліс Манро не є дуже публічною особою і веде скромний спосіб життя, *“She has also kept an extremely low profile, granting only a handful of interviews since she was announced as the winner”* [3].

Прихильники канадської письменниці у світі вважають, що премію Еліс Манро отримала заслужено. *«Канадійка, яка пише коротко, сильно і страшно, як Стефанік»,* – сказав про неї канадський українець Омелян Тарнавський [5]. Її проза змальовує *«непримітних з першого погляду людей, без якихось захмарних амбіцій і грандіозних життєвих планів, утім, від страхітливого фаталізму і парадоксальних вивертів їхніх доль аж мороз продирає шкіру. І водночас оповідання позбавлені щонайменшої сльозогінності, притаманної «дамській прозі», щонайменшого проповідництва чи повчальних висновків»* [30].

Реакція української спільноти щодо вручення Нобелівської премії Еліс Манро більше, ніж позитивна. Низку схвальних, захоплених відгуків знаходимо на сторінках преси. Український письменник Андрій Курков зазначає, що *«Еліс Манро в основному відома як новелістка, проте до кожної розповіді вона вносить стільки ж глибини, мудрості і влучності, стільки поміщається в об’ємних романах [...]. З Чеховим Еліс Манро асоціюють найбільше, їх пов’язує відсутність гострого сюжету і величезна роль деталей»*[10].

В об’єктиві оповідань Еліс Манро – життя крупним планом, у якому авторка вміє вхопитися за найважливіше, виокремити основну подію і почуття чи місце, яке здатне все пояснити. *«Ведучи безкінечний внутрішній монолог, її герої (а найчастіше, звісно, – героїні) безкінечно програють в собі цю платівку: спогади про дитинство, шлюб, дітей – побачене і не забуте»* [30].

«Забагато щастя» – перша збірка оповідань Еліс Манро українською. *«Це десять неймовірних історій від всіма улюбленої Манро, де вона з притаманною їй доступністю й легкістю зображає цілий комплекс подій та емоцій, непередбачуваних шляхів та поворотів, у яких чоловіки й жінки вживаються зі всім, що трапилось із ними в житті. А інколи й перевершують самі себе. Її «регіональна» спрямованість – одна з особливостей книги. Її жіночі персонажі – досить складні, що живуть насиченим емоційним життям»* [31].

Дослідниця *«людських життів, що є нудними, звичайнісінькими, захоплюючими і безмірними – мов глибокі печери, вистелені кухонним лінолеумом»*, так можна схарактеризувати Еліс Манро, використовуючи цитату з її власного оповідання зі збірки *«Життя дівчат і жінок»* [18, с. 138]. Герої її оповідань зростають разом із нею: у ранніх творах Еліс Манро були *«дилеми дівчат, що дорослішають... У нещодавніх роботах вона перевела увагу на муки жінки середнього віку і літніх людей»* [31].

Он-лайн газета «Літакцент» найглибше аналізує вручення Нобелівської премії та творчість Еліс Манро в низці публікацій. Загалом відгуки схвальні, як у блозі Божени Антоняк [1]. Авторка зосереджує увагу на оповіданні Еліс Манро «Інший вимір» (книга «Забагато щастя») і зазначає, що письменниця перебуває на *«вершині письменницьких умінь... Оповідання Манро написані просто. Ця простота, вкупі з талантом, майстерністю, яка здобувається постійним шліфуванням написаного, уважного до кожного слова й фрази, незначної на перший погляд деталі, складається в ту дивовижну мозаїку, яка складає світ творів Еліс Манро»* [1].

У блозі Євгена Стасіневича «Нобель під кленовим сиропом» відгук автора не зовсім схвальний [25]. *«Відчуття легкого розчарування присутнє»*. Хоча, «про Манро все-таки щось чули-читали», для багатьох «активних читачів» її «ім’я може бути цілковитою терра-інкогніта». Те, що їй вручили Нобелівську премію автор блогу аргументує «географічною»

політкоректністю, тобто «кожній свашці по ковбасці», краще нейтральній і мирній Канаді, ніж проблемним США, тим паче, що вперше. Євген Стасіневич вважає, «Чехову і Борхесу, з якими її постійно порівнюють, канадійська письменниця все ж сильно поступається» [25].

Найбільш негативний відгук в українських публікаціях на творчість Еліс Манро у статті Тимофія Гавриліва в газеті «Збруч» [6]. Він пише: «Цим оповіданням бракує глибини. Вони – як барабанення крапель по бляшаній лутці. Ти знаєш, що не зможеш; ти всередині – по цей бік скла. Ото й усе. Мов сонце взимку, що світить, проте не гріє [...]. Кухонна філософія надзвичайно смішна [...]. Манро – чи не перша книжка “високої літератури”, яка не викликає ні емоцій, ні думок. Тут усе непереконаливо [...]. Несподівані і банальні розв’язки справді вражають. Вражають своєю неправдоподібністю. Несподівано-банальні розв’язки [...]. Цим оповіданням таки бракує об’ємності, глибини, письмо ковзає по поверхні, так що сюжетні завороти не виконують покладеної на них функції, не кажучи про бодай мінімальні художньо-поетикальні чесноти. Це письмо не здатне прорватися, ні порвати тебе» [6]. Така критика Тимофія Гавриліва і його негативні враження від оповідань всесвітньо відомої канадської письменниці Еліс Манро повністю відтворює всі критичні зауваження, несприйняття її творчості і несхвалення присудження Нобелівської премії з літератури у російських ЗМІ. Хамство, неприкритий цинізм, зверхність тощо вражають. Колись на цю тему будуть окремі дослідження.

Висновки. Проведений аналіз друкованих й он-лайн публікацій про Еліс Манро, статей щодо вручення Нобелівської премії з літератури 2013 року і реакцію української, канадської спільноти та відомих людей із різних країн світу показав двояке сприйняття вручення нагороди письменниці. Незважаючи на деякі поодинокі негативні відгуки, оповідання Еліс Манро приваблюють оригінальністю, особливою манерою письма, даром співчуття і співпереживання, умінням влучного і стислого опису, повчальними висновками, глибиною, мудрістю тощо.

Утомлена боротьбою з раком і в поважному віці, влітку 2013 року, Еліс Манро оголосила про відхід із літератури [8]. Проте, враховуючи популярність її творів серед читачів у світі й високе поцінування її творчості врученням Нобелівської премії, письменниця зазначила: “I’ve been doing it for so many years. I’ve been writing and publishing I think since I was about 20. That’s a long time to be working and I thought maybe it’s time to take it easy. But this may change my mind” [23]. Постійний секретар Шведської академії, історик Пітер Енглунд висловився з цього приводу максимально коректно: «Вона здійснила неймовірну роботу. Того, що вона зробила, цілком достатньо, аби отримати Нобелівську премію. Якщо вона хоче припинити писати, це її особиста справа» [25]. Якби там не було, нам лише залишається сподіватися, що переклади її оповідань не забаряться, й українські читачі зможуть приєднатися до багатьох шанувальників творчості відомої канадської письменниці Еліс Манро.

References

1. Antonyak, Bozhena. 2013. “Skromna pryvablyvist nobelivskoyi laureatky”. *LitAksent*. 5 lystopada. <http://litakcent.com/2013/11/05/skromna-pryvablyvist-nobelivskoji-laureatky/>
2. Azberh, Stefan. 2014. “Ya bula yedynoyu lyudynoyu, yaka pysala opovidannya i nikomu ne hovoryla pro tse...”. *Vsesvit* 7-8: 191–196.
3. CBC News. 2013. “Alice Munro is 1st Canadian woman to win Nobel literature prize”. October 11. <https://www.cbc.ca/news/arts/alice-munro-is-1st-canadian-woman-to-win-nobel-literature-prize-1.1958383>
4. Den. 2013. “Nobelivskym laureatom z literatury stala kanadka Elis Munro”. 10 zhovtnya. <https://www.day.kiev.ua/uk/381977>
5. DW. 2013. “Elis Munro – laureatka Nobelivskoyi premiyi z literatury”. <http://www.dw.de>
6. Havryliv, Tymofiy. 2017. “Krashche ne ochikuvaty zabahato”. *Zbruch*. 17 lystopada. <https://zbruch.eu/node/73241>
7. Hetman, Olena. 2013. “Elis Munro – laureat Nobelivskoyi premiyi z literatury 2013”. *Zarubizhna literatura v shkolkakh Ukrainy* 11: 62–63.
8. Holoborodko, Yaroslav. 2013. “Nevidoma literatura... zi svitovym imenem. Chomu estetychno vyshukanu prozu Nobelivskoyi laureatky Elis Manro ne pospishayut vydavaty v Ukraini?” *Den*. 23 zhovtnya. 192 (2013). <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/nevidoma-literatura-zi-svitovim-imenem>
9. Holoborodko, Yaroslav. 2013. “Vona rozpovidaye ne lyudski istoriyi – vona rozpovidaye zhyttya”. *Viche*, hruden. 23 (2013). <http://veche.kiev.ua/journal/3975/>
10. Hutyk, Olena. 2013. «Chekhov u spidnytsi» peremih Murakami». *Vysokyy zamok*. 15 zhovtnya.

- <http://www.wz.lviv.ua/life/124336>
11. Korespondent.net. 2013. "Ne Murakami. Oholosheno laureata Nobelivskoyi premiyi z literatury". 10 zhovtnya. <https://ua.korrespondent.net/showbiz/1613350-ne-murakami-ogolosheno-laureata-nobelivskoyi-premiyi-z-literaturi>
  12. Leung, Marlene. 2013. "Alice Munro wins Nobel Prize in literature: A master of the short story". *CTV News*. October 10. <https://www.ctvnews.ca/entertainment/-alice-munro-wins-nobel-prize-in-literature-a-master-of-the-short-story-1.1491581>
  13. LitAktsent. 2013. "Ye pershyy pereklad Manro ukrayinskoyu". 15 zhovtnya. https://24tv.ua/sogodni_ogolosyat_imya_laureata_nobelivskoyi_premiyi_z_literaturi_n374650
  14. LitAktsent. 2017. "Elis Manro. Zabahato shchastya; per. z anhl. Ye. Kononenko". 21 lystopada. <http://litakcent.com/2017/07/21/elis-manro-zabagato-shchastya/>
  15. LiveLib. 2019. "Elis Manro". <https://www.livelib.ru/author/139510-elis-manro>
  16. Lutsyk, Volodymyr. 2017. "Problematyka relihiyno-filosofskykh aspektiv buttya u maliy prozi Elis Manro". *Molodyy vchenyy* 4.3: 130–133.
  17. Macleans. 2013. "Alice Munro wins the Nobel Prize: Master of the contemporary story". October 10. <https://www.macleans.ca/culture/alice-munro-wins-nobel-prize-for-literature/>
  18. Manoylova, Olha. 2017. "Osoblyvosti naratyvu ta efekt suspensu v opovidanni Elis Munro «Vilni radykaly»". *Naukovi zapysky* 158: 132–141.
  19. Manro, Elis. 2016. "Beletrystyka: opovidannya [Tekst]; per. z fr. V. Zenhva". *Vsesvit* 3-4: 92–107.
  20. Nischik, Reingard M. 2014. "Alice Munro: Nobel Prize-winning Master of the Contemporary Short Story". *Canadian Studies* 77: 7–25.
  21. Novosti Kyrgyzstana. 2013. "Svetlana aleksiyevich prokomentirovala nobelevskuyu premiyu Elis Munro". <http://kant.kg/2013-10-11>
  22. Samolyuk, Dmytro. 2014. "Vichnyy dvyhun nestrymnoho talantu". *Dnipro* 1: 118–120.
  23. Shearman, Linda. 2013. "Alice Munro Wins Nobel Prize For Literature". *Huffpost*. October 10. https://www.huffingtonpost.ca/2013/10/10/alice-munro-nobel-prize-literature_n_4076534.html?utm_hp_ref=ca-alice-munro-nobel-prize
  24. Sokolov, Stas. 2018. "Nobelivsku premiyu z literatury u 2018 rotsi ne vruchatymut". *DW.com*. 4 травня. <https://www.dw.com/uk/>
  25. Stasinevych, Yevhen. 2013. "Nobel pid klenovym syropom". *LitAktsent*. 11 zhovtnya. <http://litakcent.com/2013/10/11/nobel-pid-klenovym-syropom/>
  26. Teksty.org.ua. 2013. "Laureat Nobelya z literatury Elis Manro naykrashchyy avtor opovidan u sviti (+ uryvok z tvoru)". 10 zhovtnya. http://texty.org.ua/pg/news/editorial/read/48948/Laureat_Nobela_z_literatury_Elis_Manro_najkrashhyj?fb_comment_id=434070416699229_2170117
  27. The New Yorker. 2013. "Writers on Munro". October, 10. <https://www.newyorker.com/books/page-turner/writers-on-munro>
  28. The New York Times. 2013. "Alice Munro Wins Nobel Prize For Literature". October, 10. <https://www.nytimes.com/2013/10/11/books/alice-munro-wins-nobel-prize-in-literature.html>
  29. The Writers' Union of Canada. 2013. "Alice Munro Wins the Nobel Prize For Literature". *Huffpost*. October 10. <https://www.writersunion.ca/news/alice-munro-wins-nobel-prize-literature>
  30. Vydavnytstvo Staroho leva. 2017. "Nobelivska y Bukerivska laureatka Elis Manro – vpershe ukrayinskoyu". 17 lystopada. <https://starylev.com.ua/news/nobelivska-y-bukerivska-laureatka-elis-manro-vpershe-ukrayinskoyu>
  31. ZN,UA. 2013. "Nobelivska premiya z literatury distalasya kanadskiy pysmennytsi Elis Munro". 11 zhovtnya. <https://dt.ua/article/print/>
  32. 24 kanal. 2013. "Sohodni oholosyat im'ya laureata Nobelivskoyi premiyi z literatury". 10 zhovtnya. https://24tv.ua/sogodni_ogolosyat_imya_laureata_nobelivskoyi_premiyi_z_literaturi_n374650

Калиновская Ирина, Полковский Валерий. Вручения Нобелевской премии Элис Манро: реакция украинского и канадского общества. Статья отражает анализ печатных и он-лайн публикаций о творчестве Элис Манро (англ. *Alice Munro*), вручение ей Нобелевской премии по литературе 2013 года и реакцию украинского, канадского общества и известных людей из разных стран мира. Элис Манро (или *Элис Мунро* в некоторых украинских изданиях) стала тринадцатой женщиной-лауреатом в истории литературной премии и единственной писательницей из Канады, которая получила Нобелевскую премию. «Мастер современного рассказа», «патриарх канадской литературы», «легенда коротких рассказов», «канадский Чехов» или даже «домохозяйка от литературы» и т. п., как только не называли Элис Манро, автора одного романа и четырнадцати сборников рассказов. Ее произведения переведены на двадцать языков мира. Еще до Нобелевской премии писательница получила ряд престижных наград, а именно Международную Букеровскую премию, премии генерал-губернатора Канады, премии Гиллера и другие. Несмотря на мировую известность Элис Манро, читателям Украине ее рассказ почти неизвестны: на украинский язык не была переведена ни одно из собраний на момент вручения премии. В 2016 было

опубліковано на українському мові розповіді Еліс Манро «Беллетристика» в перекладі Вікторії Зенгви. В 2017-ом вийшов з друку збірник розповідей «Слишком много счастья» в перекладі Євгенії Кононенко. Проведений аналіз друкованих і он-лайн публікацій про вручення Манро Нобелівської премії по літературі показав в цілому позитивне сприйняття вручення нагороди письменниці. Розповіді Еліс Манро привабливі своєю оригінальністю, особливою манерою письма, даром співчуття і співпереживання, умінням точного і короткого описання, поучительними висновками, глибиною, мудрістю і тому подібне. В 2013 році Еліс Манро заявила про відхід від літератури. Однак, вручення їй Нобелівської премії може вплинути на зміну її рішення. Як би там не було, нам залишається тільки сподіватися, що переклади розповідей Еліс Манро не затримуються, і українські читачі зможуть приєднатися до багатьох шанувальників творчості відомої канадської письменниці з різних країн світу. Вивчення Еліс Манро необхідно в контексті дослідження розвитку світової короткої прози, а також як привертання уваги дослідників і перекладачів до творчості популярної авторки з Канади.

Ключеві слова: Нобелівська премія, література, Еліс Манро, розповідь, переклад.

Kalynovska Iryna, Polkovsky Valerii. Alice Munro Wins Nobel Prize For Literature: the Reaction of Ukrainian and Canadian Communities. The article reflects the analysis of print and online publications about the art work of Alice Munro, the presentation of the Nobel Prize for Literature in 2013, and the reaction of Ukrainian, Canadian communities and famous people from around the world. Alice Munro (or *Alice Munro* in some Ukrainian editions) became the thirteenth female winner in the history of the literary prize and the only writer from Canada who received the Nobel Prize. “The Master of Modern Story”, “The Patriarch of Canadian Literature”, “The Legend of Short Stories”, “The Canadian Chekhov”, or even the “Housewife of Literature”, etc., as soon as they did not name Alice Munro, the author of one novel and fourteen collections of short stories. Her works are translated into twenty languages of the world. Even before the Nobel Prize, the writer received a number of prestigious awards, namely the International Booker Prize, the Governor-General’s Award of Canada, the Hiller Award, and so on. Despite the world-wide popularity of Alice Munro, her readers in Ukraine almost don’t know anything about her short stories: none of her collections has been translated into Ukrainian at the time of awarding the prize. In 2016 the Ukrainian version of Alice Munro’s “Fiction”, translated by Victoria Zengva, was published. In 2017 the collection of short stories “Too Much Happiness” in the translation of Eugeniia Kononenko came out of print. The analysis of printed and online publications on the presentation of Alice Munro Nobel Prize in Literature showed a generally positive perception of the award. The stories by Alice Munro attract the readers by their originality, special style of writing, a gift of sympathy and compassion, a skillful and close description, instructive conclusions, depth, wisdom, and so on. In 2013, Alice Munro claimed to leave literature. However, awarding her a Nobel Prize can have an impact on changing her decision. Whatever may happen, we can only hope that translations of stories by Alice Munro will not get lost, and Ukrainian readers will be able to join many admirers of the art work of the famous Canadian writer from around the world. The study of Alice Munro is necessary in the context of the research of the development of world short prose, as well as attracting the attention of researchers and translators to the work of a popular author from Canada.

Key words: Nobel Prize, literature, Alice Munro, short story, translation.

УДК 82.091

Юлія Калюжна

ЗВ’ЯЗОК ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ СИМВОЛІЗМУ З ІДЕАЛІСТИЧНОЮ ФІЛОСОФІЄЮ І. КАНТА ТА ІДЕЄЮ НАДЛЮДИНИ Ф. НІЦШЕ

У статті висвітлено основні аспекти впливу ідей І. Канта та Ф. Ніцше на поезію французьких символістів. Проаналізовано прояви ідеалістичних ідей у творчості поетів-символістів, а саме: поля Верлена, Артюра Рембо, Стефана Малларме. Розглянуто поняття «символ» у концепції французького символізму, встановлено, що символ набуває багатогранного значення, ставиться вище, ніж «образ», адже можливе множинне трактування смислів. Велике значення для символістів мала робота Іммануїла Канта «Критика чистого розуму», в якій він виділяє дві категорії реальностей: трансцендентну і трансцендентальну. Символістична ідея двох світів – реального та ідеального – бере початок саме звідси. Ідея Надлюдини переростає в ідею містичної людини, здатної наблизитись до божественного безсмертя завдяки спроможності любити. Символісти створюють ліричного героя, який не є звичайним пасивним спостерігачем, навпаки – вони проголошують людину творцем власної реальності і долі, адже в ній божественне начало. Установлено, що поступово ідея Надлюдини змінює не лише ліричного героя, й образ читача, якого бажає бачити поет-символіст – читач повинен відчувати те, що намагається передати автор. Слід зазначити, що змінюються і образи присутні у поезії. Поль Верлен все більше відходить до дематеріалізації. Оточуючі звуки, шум, голоси – всі вони «глухі», «далекі». Особливого осмислення набуває смерть, яка перестає бути